

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๓๒/๒๕๖๖

วันที่ ๒๓ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง ศาลฎีกา

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ศาลฎีกาส่งความเห็นในคดีหมายเลขดำที่ คร คม ๔๐ - ๔๔/๒๕๖๕ หมายเลขแดงที่ คร คม ๔๐๑๐ - ๔๐๑๔/๒๕๖๖ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามหนังสือส่งความเห็นของศาลฎีกาและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

พนักงานอัยการจังหวัดระนอง เป็นโจทก์ฟ้องนายภัทรศักดิ์ หรือโอ แสงทั้ง กับพวก รวม ๖ คน เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดระนอง ในความผิดต่อพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ความผิดต่อเสรีภาพ อั้งยี่ ซ่องโจร ความผิดต่อพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ความผิดต่อพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง ศาลจังหวัดระนอง มีคำพิพากษาว่า จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ มีความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ และจำเลยที่ ๖ ยังมีความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ อีกกระทงหนึ่ง เป็นความผิดหลายกรรมต่างกันให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๑ ในความผิดฐานร่วมกันนำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร และในความผิดฐานรู้ว่าคนต่างด้าวใดเข้ามาในราชอาณาจักร ให้เข้าพักอาศัย ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คนต่างด้าวนั้นพ้นจากการจับกุม คั้นรถยนต์กระบะและโทรศัพท์มือถือของกลางแก่เจ้าของ ยกฟ้องจำเลยที่ ๑ ทุกข้อกล่าวหา สำหรับข้อหาอื่นของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ นอกจากนี้ให้ยก และยกคำขอที่ให้จำเลยทั้งหมดร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย โจทก์และจำเลยที่ ๓ อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ามนุษย์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้รับโทรศัพท์มือถือของกลาง นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกา

โดยอัยการสูงสุดรับรองว่าคดีเป็นปัญหาสำคัญมีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัยตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ เพื่อศาลฎีกาจะได้พิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๕ ในความผิดฐานร่วมกันนำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนกฎหมาย และลงโทษจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ ในความผิดฐานร่วมกันมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและร่วมกันเป็นอั้งยี่ และขอให้ศาลฎีกามีคำพิพากษาปรับลดโทษของกลาง

ศาลฎีกาเห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ที่บัญญัติให้อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีการับฎีกาโดยไม่ต้องแสดงเหตุผลใด ๆ และให้ศาลฎีการับฎีกาของพนักงานอัยการไว้วินิจฉัย แตกต่างจากการรับฎีกาของจำเลย จึงเป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ศาลฎีการับฎีกาของพนักงานอัยการโจทก์ โดยไม่สามารถใช้ดุลพินิจสั่งเป็นประการอื่นได้ ทำให้หลักประกันสิทธิในการฎีกาของคู่ความระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลยได้รับการคุ้มครองที่แตกต่างกัน ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล ขัดต่อหลักความเสมอภาค ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ศาลฎีกาจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดีและยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

โจทก์ยื่นคำแถลงความเห็นคัดค้านว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ บัญญัติให้อัยการสูงสุดมีอำนาจพิจารณารับรองฎีกาในคดีค้ามนุษย์ เนื่องจากองค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ อัยการสูงสุดในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดผู้ใช้อำนาจรัฐเป็นผู้พิจารณากลับกรองว่าคดีมีปัญหาสำคัญอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัยหรือไม่ โดยมีพนักงานอัยการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้พิจารณากลับกรองสำนวนคดี ตลอดจนเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาสั่งคดีของอัยการสูงสุด เป็นการอำนวยความสะดวกธรรมชาติทางอาญา และดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะในฐานะองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐในคดีค้ามนุษย์ กรณีไม่แตกต่างจากที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจแก่องค์กรผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งในการพิจารณาวินิจฉัยว่าปัญหานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยหรือไม่ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ การใช้อำนาจรับรองฎีกาของอัยการสูงสุดตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าว มิใช่เป็นการกระทำในฐานะเป็นปัจเจกบุคคลหรือเอกชนในฐานะคู่ความในคดี แต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ เทียบเคียงได้กับการที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา มาตรา ๑๖๒ บัญญัติให้ในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ศาลไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แม้จะเป็นการปฏิบัติต่อฟ้องของโจทก์ที่เป็นราษฎรแตกต่างจากพนักงานอัยการ ก็ไม่ถือว่าเป็นกรณีที่ทำให้หลักประกันสิทธิในการฟ้องคดีอาญาของราษฎรกับพนักงานอัยการได้รับการคุ้มครองที่แตกต่างกันหรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่ขัดต่อหลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ และการบัญญัติให้ศาลฎีการับฎีกาที่อัยการสูงสุดรับรองโดยไม่ต้องแสดงเหตุผลสำคัญและไม่ต้องใช้ดุลพินิจว่าจะรับไว้หรือไม่ เนื่องจากคำฟ้องฎีกาได้แสดงข้อโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์พร้อมเหตุผลและหลักกฎหมายแล้ว หากต้องยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาและต้องแสดงเหตุสำคัญอีกย่อมเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ซ้ำซ้อน ขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้ลดขั้นตอนเพื่อให้ดำเนินคดีไปโดยรวดเร็ว และการเสนอคดีขึ้นสู่ศาลฎีกาของพนักงานอัยการเป็นกระบวนการในการขอให้ศาลฎีกาทบทวนคำวินิจฉัยเพื่อให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรมยิ่งขึ้นในการอำนวยความยุติธรรม

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลฎีกาส่งความเห็นเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ศาลฎีกาจะใช้บังคับแก่คดี ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ หรือไม่ ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง จึงมีคำสั่งรับคำร้องนี้ไว้พิจารณา แต่เมื่อพิจารณาความเห็นของศาลฎีกาที่อ้างว่าพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ นั้น ไม่ปรากฏว่าศาลฎีกาแสดงเหตุผลว่ามาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคสอง วรรคสี่ และวรรคห้า อย่างไร ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้ และเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาจึงให้นำพยานเอกสารที่ได้จากการไต่สวนในสำนวนเรื่องพิจารณาที่ ๙/๒๕๖๕ ของศาลรัฐธรรมนูญมารวมไว้ในสำนวนเรื่องนี้ด้วย

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าจะด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม

๒. พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีคำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๔๓ การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์ ให้ผู้ฎีกายื่นคำร้องแสดงเหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกาไว้พิจารณาตามมาตรา ๔๕ พร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์แล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๙ มาใช้บังคับกับการฎีกาด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๔ คำร้องตามมาตรา ๔๓ ให้พิจารณาและวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาหนึ่งคนและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน

การวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับตามความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรรับฎีกา

มาตรา ๔๕ ให้ศาลฎีกามีอำนาจรับฎีกาตามมาตรา ๔๓ ไว้พิจารณาได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย

ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ
- (๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา
- (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน
- (๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น
- (๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย

(๖) เมื่อจำเลยต้องคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์ให้ประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

(๗) เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้วอาจมีผลเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์

(๘) ปัญหาสำคัญอื่นตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาไว้พิจารณา ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีการับฎีกา

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีคำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีคำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีเหตุผลในการประกาศใช้ว่า โดยที่การคำมนุษย์เป็นปัญหาที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน เป็นอันตรายต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคม และการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ หากไม่ได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน นอกจากจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคงของรัฐแล้ว ยังส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศอีกด้วย ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการคำมนุษย์ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและคดีความที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้รับการพิจารณาพิพากษาอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม สมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีคำมนุษย์ขึ้น ส่วนกรณีที่กฎหมายดังกล่าว มาตรา ๔๕ วรรคสี่ บัญญัติให้อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีการับฎีกานั้น บทบัญญัติดังกล่าวมีความมุ่งหมายให้อัยการสูงสุดเป็นผู้กลั่นกรองว่าคดีใดเป็นปัญหาสำคัญอันเป็นเหตุอันควรให้ศาลฎีกาได้วินิจฉัย ในฐานะที่องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่อำนวยความยุติธรรมและดูแลผลประโยชน์ของรัฐ

ประเด็นที่ศาลฎีกาเห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ที่บัญญัติให้อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรอง ในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญและให้ ศาลฎีการับฎีกาโดยไม่ต้องแสดงเหตุผลใด ๆ และให้ศาลฎีการับฎีกาของพนักงานอัยการไว้วินิจฉัย ทำให้ ศาลฎีกาต้องรับฎีกาของพนักงานอัยการโจทก์โดยไม่สามารถใช้ดุลพินิจซึ่งเป็นประการอื่นได้ ย่อมทำให้ หลักประกันสิทธิในการฎีกาของคุณค่าระหว่างพนักงานอัยการโจทก์กับจำเลยไม่ได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุแห่งความแตกต่าง ในเรื่องสถานะของบุคคล ขัดต่อหลักความเสมอภาค จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม นั้น

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ หมวด ๓ และหมวด ๔ เป็นเรื่อง “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย” กับ “หน้าที่ของปวงชนชาวไทย” ส่วนหมวด ๕ และหมวด ๖ เป็นเรื่อง “หน้าที่ของรัฐ” กับ “แนวนโยบายแห่งรัฐ” ซึ่งคำว่า “บุคคล” เป็นคำที่ปรากฏอยู่ในหมวด ๓ และหมวด ๔ ตั้งแต่ มาตรา ๒๕ ถึงมาตรา ๕๐ เช่น มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย...” ส่วนคำว่า “รัฐ” ปรากฏอยู่ในหมวด ๕ และหมวด ๖ ตั้งแต่มาตรา ๕๑ ถึงมาตรา ๗๘ เช่น ในมาตรา ๕๓ บัญญัติว่า “รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด” เห็นได้ว่า คำว่า “บุคคล” ในมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง รวมทั้งมาตราอื่น ๆ ในหมวด ๓ และหมวด ๔ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยกับหน้าที่ของปวงชนชาวไทย จึงหมายถึงบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เอกชนที่รัฐธรรมนูญมุ่งประสงค์ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มิได้มุ่งหมายถึงรัฐในหมวด ๕ และหมวด ๖ ด้วยแต่อย่างใด ส่วนคำว่า “รัฐ” ในหมวด ๕ และหมวด ๖ ก็ย่อมมิได้มุ่งหมายถึง “บุคคล” ตามหมวด ๓ และหมวด ๔ ด้วยเช่นกัน บทบัญญัติมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ที่ว่า “บุคคล ย่อมเสมอกันในกฎหมาย...” จึงมีอาจแปลความได้ว่าบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเอกชนตามหมวด ๓ และหมวด ๔ ดังกล่าว กับรัฐซึ่งเป็นนิติบุคคลมหาชนโดยสภาพ ตามหมวด ๕ และหมวด ๖ จะต้องเสมอภาคกันในทุกกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ อำนาจหน้าที่ของ พนักงานอัยการซึ่งกระทำการแทนรัฐในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ องค์การอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔ (๒) ว่า “ในคดีอาญา มีอำนาจ และหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจ และหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ” คำว่า “กฎหมายอื่น” ดังกล่าว รวมถึง พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ด้วย และเมื่อพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา

คดีคำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ บัญญัติขึ้นตามสถานะของความแตกต่างที่มีอยู่ตามบริบทของอัยการผู้เป็นโจทก์ในคดีอาญาและเป็นผู้กระทำแทนรัฐกับจำเลยซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเอกชน การที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบัญญัติให้อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีการับฎีกา จึงเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้อัยการสูงสุดมีอำนาจพิจารณารับรองให้ฎีกาในคดีคำมนุษย์ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดขององค์กรอัยการอันเป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ คล้ายกันกับกรณีที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ บัญญัติบังคับให้ศาลต้องไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่ราชกรเป็นโจทก์แต่ในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ กฎหมายบัญญัติว่าศาลไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้องก็ได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวก็ได้เป็นเรื่องความไม่เสมอภาคในทางกฎหมาย หรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลอันจะถือว่าขัดต่อหลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ ส่วนที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลฎีการับฎีกาที่อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองว่ามีเหตุอันควรที่จะได้รับการพิจารณาจากศาลฎีกาโดยไม่ต้องแสดงเหตุสำคัญและไม่ต้องใช้ดุลพินิจว่าจะรับไว้หรือไม่ ก็เนื่องจากว่าคำฟ้องฎีกาได้แสดงข้อโต้แย้งคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ พร้อมทั้งเหตุผลและหลักกฎหมายอยู่แล้ว อีกทั้งการดำเนินคดีของอัยการโจทก์ในกรณีดังกล่าวเป็นการดำเนินคดีในฐานะผู้กระทำแทนรัฐเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของรัฐและประโยชน์ของประชาชนตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ส่วนการดำเนินคดีของฝ่ายจำเลยก็เพื่อรักษาประโยชน์ของตนเอง วัตถุประสงค์ของการดำเนินคดีของอัยการโจทก์กับจำเลยในกรณีเช่นนี้จึงแตกต่างกันในสาระสำคัญ จึงไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล และไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีคำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ